

## "אוניברסיטה משולבת" הנגשה אקדמית לסטודנטים עם לקויות למידה והסתגלות

### האמנות לחיות

אנשים עם לקויות למידה ו/או הסתגלות ואינטליגנציה הקרובה לנורמה חיים במציאות קיומית לא קלה. כפסע בינם לבין התערות באוכלוסייה הרגילה אך יחד עם זאת הם מודרים (excluded) ממסגרות לימודיות, חברתיות ולעתים גם תעסוקתיות רבות. המכון הבינלאומי ללימודי המשך בנכויות התפתחותיות ע"ש טראמפ, שהנו החטיבה האקדמית של בית איזי שפירא, בחר להרחיב את התרגום המעשי של ערכי השילוב והבחירה כאמצעי להעלאת איכות החיים עבור בוגרים עם לקויות למידה מורכבות באמצעות פתיחתה של האוניברסיטה המשולבת, בשנת 2002. מטרתיה של האוניברסיטה המשולבת הינן: מתן שוויון הזדמנויות לאנשים עם לקויות למידה מורכבות להשכלה גבוהה במסגרת אקדמית. הרחבה של רצף "הכיתה הקטנה" המוכר במערכת החינוך גם למוסדות אקדמיים. לאפשר לסטודנטים שחווים "נפילה בין הכיסאות", למצוא מסגרת מותאמת ללמידה, להעשרה, להכשרה מקצועית ולצמיחה אישית. ליוזום שילוב, ברמות שונות, בין הסטודנטים בתכנית לאלה במסלול לימודים לתואר.

### הקורס "האמנות לחיות – מבוא לפסיכולוגיה מעשית"

קורס ליבה ייחודי זה, מכוון להעצמה אישית של הלומדים בו, לפיתוח מיקוד שליטה פנימית ולמתן כלים לבניית חזון אישי אפשרי - תואם יכולות. הקורס הושק לראשונה ביחידה ללימודי המשך בביה"ס לחינוך שבאוניברסיטת בר אילן ומאז המחזור הראשון, בשנה"ל תשס"ג, הוא מופעל במוסדות אקדמיים נוספים. עולמות התוכן בקורס שאובים מגישות נבחרות בעולם הפסיכולוגיה. דרכי ההוראה מותאמות ליכולת ההכלה של המשתתפים בקורס. כמו כן, מתנסים הסטודנטים בכתיבת מחקר קבוצתי במסגרת סמינריון מחקרי. אוכלוסיית היעד: מועמדים עם לקויות למידה, הסתגלות ותפקוד ואינטליגנציה הקרובה לנורמה.

תנאי קבלה: יכולת קריאה וכתיבה בעברית, הצגת תעודות מבתיה"ס בהם למד המועמד, עצמאות תפקודית (ללא צורך בהשגחה), ראיון אישי. במקרים מסוימים יבקש המראיין אבחון אודות המועמד.

מס' משתתפים: לפחות 15 תלמידים ולא יותר מ-20.

### מבנה הקורס :

240 שעות אקדמיות המועברות ב-60 מפגשים בני 4 ש"א האחד. הלימודים הינם דו- שנתיים. המפגש הראשון מתקיים במכון טראמפ שבבית איזי שפירא, רעננה ויתר המפגשים מועברים בקמפוס בר-אילן, במסגרת היחידה ללימודי המשך בביה"ס לחינוך. המפגשים מועברים במתכונת הרצאות וסדנאות ונושאים אופי של קבוצה לומדת. בכל מפגש קיימת התייחסות לנושא הנלמד באמצעות הקדמה עיונית, התחברות לחוויה האישית של התלמיד ומתן כלים להתמודדות תפקודית. ראיונות המיון מאפשרים למרצה הכרות מוקדמת עם התלמיד- כוחותיו, קשייו וצרכיו, דבר המאפשר התייחסות יזומה לסוגיות קיומיות של הסטודנטים במהלך המפגשים.

### תכנים מרכזיים :

עקרונות מנחים לחיים, פסיכולוגיה התפתחותית, מבוא ללקויות שונות וללקויות למידה עמדות סטריאוטיפים ודעות קדומות, לקות למידה ומשפחה, דימוי עצמי ודימוי גוף, מקובלות חברתית ודחייה חברתית, תקשורת ואסרטיביות, ניהול קונפליקטים, תהליכים של קבלת החלטות, עולם הרגשות, הגישה ההומניסטית בפסיכולוגיה, גישת הכוחות, הגישה הקוגניטיבית, תאוריית הגשטאלט, קשרים של שיתוף, עולם העבודה ונושאים רבים נוספים.

### מועד הקורס :

המחזור הששה-עשר לקורס באוניברסיטת בר-אילן, עתיד להיפתח בשנה"ל התשע"ו (נובמבר 2016).

### תעודה :

בוגרי הקורס אשר ישתתפו במפגשים ויעמדו בכל הדרישות, יהיו זכאים לתעודה מטעם ביה"ס לחינוך באוניברסיטת בר-אילן והמכון ללימודי המשך ע"ש טראמפ המאשרת כי בגרו את הקורס בציון היקף שעות הלימוד.



## קורסים נוספים במסגרת האוניברסיטה המשולבת

התוכנית מופעלת כיום במוסדות אקדמיים נוספים כמפורט להלן:

- **עלי שיח – גברים** – הקורס "האומנות לחיות וקשרים של שיתוף", מכללת בית וגן, ירושלים, - 15 משתתפים, במכללת בית וגן, ירושלים.
- **עלי שיח – נשים** – הקורס "האומנות לחיות וקשרים של שיתוף", מכללת בית וגן, ירושלים, - 15 משתתפים, במכללת בית וגן, ירושלים.
- **מכללת אחוה** – הקורס האומנות לחיות – דו-שנתי, בפישוט לשוני, עבור בוגרים עם מוגבלות שכלית קלה.
- **מכללת כנרת** – הקורס האומנות לחיות – דו-שנתי, בפישוט לשוני, עבור 15 בוגרים עם מוגבלות שכלית קלה.
- **מרופין לקריירה** – מיזם מרופין לקריירה מתקיים במדרשה הטכנולוגית רופין בשותפות עם מכון טראמפ שבבית איזי שפירא. המיזם מציע הכשרה מקצועית מותאמת בביה"ס להנדסאים במגוון מסלולים כמו: מחסנאות ממוחשבת וגרפיקה ממוחשבת. לחלק מהסטודנטים נבנה מסלול הכשרה אישי בהתאם ליכולותיהם ונטיות לבם. פרטים נוספים ניתן למצוא באתר המיזם.
- **לימודי המשך** – מדי אנו מציעים לכל בוגרי תוכנית הבסיס של האוניברסיטה המיוחדת לימודי המשך במיגוון נושאים כמו: מבוא לאימון אישי, זוגיות וקשרים של שיתוף, מבוא לסיוע טיפולי בעזרת בעלי חיים, מוח – חשיבה – איכות חיים, מבוא למדעי המוח, מבוא לפסיכו-כירולוגיה, גוף-נפש ומה שביניהם, מיינדפולנס (קשיבות) ונושאים מגוונים נוספים. לימודי המשך מתקיימים במכון טראמפ שבבית איזי שפירא. לרוב הקורסים הינם בעלי אופי מגוון – חלקם עיוניים וחלקם מדגישים מימד חווייתי בתהליך הלמידה. הקורסים מתקיימים בשעות אחר הצהרים.
- **קורסי Friending** – מסד נכויות שבגיוינט בשותפות עם בית איזי שפירא, מפעילים את תכנית ה-academic friending – במסגרתה לומדים בוגרים עם מוגבלויות יחדיו עם סטודנטים מן המניין קורסים אקדמיים המוכרים על ידי המל"ג. הסטודנטים המשולבים בקורס אשר מילאו חובותיהם, זכאים בסוף לימודיהם לתעודה מטעם המוסד האקדמי המשלב ומטעם בית איזי שפירא המעידה כי למדו בקורס, בציון שם הקורס והיקף השעות בו. בשנת ה'תשע"ה נלמדים הקורסים הבאים: **מבוא לקולנוע ככלי טיפולי** – באוניברסיטה העברית הר צופים, **תקשורת ומרכיביה בתהליך הטיפולי** – בקריה האקדמית אונו, **מבוא לסיוע טיפולי בעזרת בעלי חיים** – באוניברסיטת תל-אביב, **מבוא ליזמות חברתית** – בבית ברל. בקורסים אלה מיישמים הסטודנטים, הלכה למעשה, את שלמדו באמצעות פרויקט גמר משותף להם ולסטודנטים מן המניין המוצג ב"אירוע שיא" בסיומו של הקורס.
- מכון טראמפ שותף גם בהפעלת **סמינר מחקרי** בתכנית ייחודית שפותחה במכללת דוד ילין המשלבת סטודנטים לחינוך יחד עם סטודנטים עם מוגבלות שכלית התפתחותית. פרטים אודות "הקורס המשולב לשינוי חברתי" בדוד ילין ניתן למצוא באתר המכללה.

- **קמ"ח** – (קבוצה מדעית חוקרת). נבחרת של כעשרה בוגרי האוניברסיטה המיוחדת מרכיבה את קבוצת החוקרים הייחודית הפועלת על בסיס עקרונות מחקר הפעולה המשתף. קבוצה זו נפגשת אחת לשלושה שבועות וחוקרת את לקויות הלמידה המורכבות מנקודות מבט המעסיקות את חבריה במיוחד.
 

עד כה פורסמו שלושה מאמרים המתבססים על עבודות הקבוצה:

"מקובלות חברתית ודחייה חברתית בקרב בוגרים עם לקויות למידה", "פרופיל המעסיק הידיד", "הקשר בין דימוי עצמי ומיקוד שליטה ליכולתם של בוגרים עם לקויות למידה מורכבות לקיים ולשמר קשר זוגי". בימים אלה שוקדת קבוצת קמ"ח על השלמת מחקר שיתמקד בנושא: "הקשר בין מידת העצמאות הדימוי העצמי ורמות החרדה בקרב בוגרים עם לקויות למידה מורכבות". מחקרי קבוצת קמ"ח מופיעים בכתבי-עת בתחום השיקום ובספרות מקצועית ומוצגים בכנסים מקצועיים. כמו כן, גוף הידע הייחודי אותו הם מייצרים נכלל בתוכניות הלימודים של מכון טראמפ בכלל ובמסגרת הקורסים באוניברסיטה המשולבת בפרט.

**לפרטים ותיאום ראיון:** נא לפנות לגב' רסאלה דרור; טל: 09-7701219; פקס: 09-7717139

דוא"ל: [rasid@beitissie.org.il](mailto:rasid@beitissie.org.il)

